

Яріш Михайло. Макроекономічні ризики інвестиційної діяльності банківського сектору України в умовах воєнного стану та антикризова стратегія грошово-кредитної політики. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2024. Випуск 1-2. С. 105-114.
DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2024.01-02.105>

УДК 330.322:336.71: 336.74:339.9:338.124.4
JEL Classification E44, E52, G21, F52, E32

Яріш Михайло

аспірант кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

E-mail: mykhayloyarish@gmail.com

ORCID: 0009-0006-2474-1876

МАКРОЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА АНТИКРИЗОВА СТРАТЕГІЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Анотація

Вступ. У статті проаналізовано макроекономічні ризики інвестиційної діяльності банківського сектору України в умовах воєнного стану та запропоновано антикризову стратегію грошово-кредитної політики. Розглянуто вплив економічної нестабільності, зростання інфляції та волатильності валютного курсу на інвестиційні рішення банківських установ. Особлива увага приділена ролі цільового рефінансування як інструменту підтримки кредитування стратегічно важливих галузей економіки, таких як військово-промисловий комплекс, енергетика та логістика.

Методи. В процесі дослідження використано загальнонаукові методи пізнання: аналіз та синтез для оцінки макроекономічних ризиків; порівняння – для аналізу ефективності різних грошово-кредитних інструментів; контент-аналіз для оцінки впливу економічних змін на інвестиційну активність банків; узагальнення – для формування рекомендацій щодо антикризових заходів.

Результати. Виявлено, що зростання інфляції та нестабільність ВВП суттєво погіршують кредитоспроможність позичальників, що підвищує ризики неповернення інвестиційних кредитів і знижує фінансову стійкість банків. Запропоновано використання цільового рефінансування для підтримки інвестиційного кредитування галузей, критично важливих для економічної та оборонної стійкості України, що може стати ефективним антикризовим інструментом.

Перспективи. Перспективи подальших досліджень у даній тематиці передбачають детальніший аналіз механізмів цільового рефінансування як інструменту грошово-кредитної політики, орієнтованого на підтримку стратегічних секторів економіки. Особливу увагу варто приділити вивченню досвіду країн, що стикалися з аналогічними макроекономічними викликами, з метою адаптації їхніх успішних практик для банківської системи України в умовах воєнного стану. Крім того, важливо дослідити вплив економічних факторів, таких як інфляція та девальвація валюти, на довгострокову інвестиційну активність банків, зокрема в секторах, критично важливих для відбудови економіки після війни. Це дозволить розробити рекомендації щодо оптимізації грошово-кредитної політики для стабілізації банківського сектору та стимулювання його інвестиційної діяльності в посткризовий період.

Ключові слова: банківський сектор, воєнний стан, інвестиційне кредитування, грошово-кредитна політика, макроекономічні ризики, цільове рефінансування, економічна стійкість.

Вступ.

Воєнний стан, запроваджений в Україні у відповідь на зовнішню агресію, спричинив безпрецедентні виклики для національної економіки, зокрема для банківського сектору. Економічна нестабільність, зростання інфляційних ризиків, волатильність валютного курсу та глибокий спад ВВП створили складні умови для здійснення інвестиційної діяльності банками. Водночас, збільшення дефіциту державного бюджету та значне зростання державних запозичень посилили ефект витіснення, обмеживши доступність фінансових ресурсів для приватного сектору. Грошово-кредитна політика Національного банку України, зорієнтована на стабілізацію фінансового ринку через впровадження високих процентних ставок за депозитними сертифікатами, також вплинула на інвестиційні рішення банківських установ, змістивши їхню увагу з ризикованих інвестиційних проєктів на безризикові інструменти.

У таких умовах особливої актуальності набуває аналіз макроекономічних ризиків, з якими стикається банківський сектор, та розробка антикризових стратегій грошово-кредитної політики, спрямованих на підтримку інвестиційної активності. Відсутність адекватної адаптації банківських стратегій до мінливих умов може мати негативні наслідки для стійкості банківської системи та загального економічного розвитку країни. Отже, необхідним є комплексний підхід до управління ризиками та оптимізації грошово-кредитної політики, який дозволить знизити негативний вплив макроекономічних викликів і забезпечити стійке функціонування банківського сектору в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Аналіз останніх досліджень показує, що питання банківського інвестиційного кредитування в умовах економічної нестабільності є важливим аспектом сучасної фінансової науки. Зокрема, у роботі Бобровської О. [1] розглядаються підходи до формування механізмів системного управління процесами інвестування, що є критично важливим для відбудови регіонів у післякризовий період. Своєю чергою, дослідження Дзюбляка О. та Рудана В. [2] висвітлює проблеми банківського кредитування реального сектору в умовах кризових явищ, що безпосередньо стосується викликів, з якими стикається банківська система України в нинішніх умовах.

Забчук Г. та Іващук О. [3] аналізують ризики банківської системи України в умовах воєнного стану, акцентуючи увагу на макроекономічних чинниках, що впливають на стабільність банківського сектору. Іванець І. та Жолнерчик Г. [4] наголошують на ролі банківського інвестиційного кредитування як ключового джерела фінансування розвитку реального сектору економіки, що є особливо актуальним в умовах воєнного часу. Крім того, Мазуркевич Ю. [5] досліджує виклики та перспективи банківської системи України в умовах воєнного стану, тоді як Огородник В. О. [6] акцентує увагу на особливостях здійснення банківської інвестиційної діяльності в Україні. Сторонянська І. та Беновська Л. [7] досліджують кредитно-інвестиційні чинники економічного зростання регіонів, підкреслюючи їхню важливість в умовах фінансово-економічної турбулентності.

Разом з тим, у зазначених вище дослідженнях недостатньо уваги приділено аналізу ефектів витіснення приватних інвестицій, що виникають в умовах підвищеної макроекономічної нестабільності, а також ролі грошово-кредитної політики в стимулюванні банківського інвестиційного кредитування. Хоча питання банківського кредитування та фінансових ризиків детально розглядаються, бракує комплексного підходу, який би враховував вплив грошово-кредитної політики на процеси витіснення приватного капіталу, особливо в умовах воєнного стану. Цей аспект є надзвичайно важливим для розробки ефективних стратегій подолання економічних викликів та забезпечення стійкого розвитку банківського сектору України.

Мета.

Метою статті є дослідження макроекономічних ризиків інвестиційної діяльності банківського сектору України в умовах воєнного стану та розробка антикризової стратегії грошово-кредитної

політики для підтримки банківського інвестиційного кредитування економіки України.

Методологія дослідження.

Методологія цього дослідження ґрунтується на застосуванні загальнонаукових методів пізнання, які були використані для аналізу макроекономічних ризиків у банківському секторі України в умовах воєнного стану. Основними методами дослідження є аналіз і синтез, які застосовувалися для оцінки ризиків, таких як зростання інфляції та зниження ВВП, що мають суттєвий вплив на інвестиційну діяльність банків. Також використовувався метод порівняння для аналізу ефективності різних інструментів грошово-кредитної політики, зокрема процентних ставок за депозитними сертифікатами та кредитами рефінансування, і їх впливу на фінансову стійкість банківського сектору.

Для глибшого розуміння впливу економічних змін на інвестиційні рішення банків було застосовано контент-аналіз, що дало змогу оцінити поточний стан банківської системи через призму макроекономічних змін. Узагальнення результатів дослідження дало можливість сформулювати рекомендації щодо розробки антикризової стратегії грошово-кредитної політики. Одним з ключових елементів цієї стратегії стало використання цільового рефінансування для підтримки інвестиційного кредитування критично важливих галузей економіки, таких як військово-промисловий комплекс, енергетика та логістика.

Таким чином, застосовані методи дозволили комплексно оцінити ризики, пов'язані з інвестиційною діяльністю банків, і запропонувати практичні шляхи їх мінімізації через оптимізацію грошово-кредитної політики в умовах воєнного стану.

Результати.

Основними макроекономічними ризиками, які істотно впливають на інвестиційну діяльність банківського сектору України в умовах воєнного стану, є зниження валового внутрішнього продукту (ВВП) та зростання інфляції. Ці фактори значно підривають кредитоспроможність позичальників, збільшуючи ризики неповернення інвестиційних кредитів і знижуючи загальну фінансову стійкість банків. У контексті економічної нестабільності, спричиненої воєнними діями, макроекономічна кон'юнктура країни зазнала суттєвих змін, що вплинули на всі аспекти господарської діяльності, зокрема на банківський сектор.

Воєнні дії призвели до значного перерозподілу ресурсів та зміни пріоритетів у фінансуванні, що підвищило рівень економічних ризиків і призвело до втрати стабільності. У таких умовах банківські установи змушені переглядати свої інвестиційні стратегії, намагаючись адаптуватися до нових викликів. Гнучкість та адаптивність стають ключовими елементами для збереження рівноваги між підтриманням ліквідності та виконанням інвестиційної функції.

Аналіз загальної макроекономічної кон'юнктури в умовах воєнного стану є критично важливим для розуміння інвестиційного клімату. За даними Державної служби статистики (рис. 1), темпи зростання ВВП України зазнали значних коливань протягом 2021-2024 років. У 2021 році економіка демонструвала зростання, зокрема у II та IV кварталах, де ВВП зріс на 6,2% та 6,3% відповідно. Однак, вже у I кварталі 2022 року спостерігається різке падіння ВВП на 14,9%, яке поглиблюється у наступних кварталах: II квартал 2022 року -36,9%, III квартал -30,6%, та IV квартал -31,4%. Такі тенденції відображають глибокий економічний спад, викликаний війною, що негативно впливає на інвестиційну активність банків, адже знижується загальний попит, зростає економічна невизначеність, а також підвищуються ризики для поточних і майбутніх інвестицій.

Поряд із цим, динаміка індексу споживчих цін демонструє стійке зростання інфляційного тиску. Якщо у I кварталі 2021 року індекс споживчих цін становив 4,1%, то у II та III кварталах 2022 року він досягав 17,4% та 21,8% відповідно, досягнувши свого піку у IV кварталі 2022 року на рівні 26,6%. Така ситуація призвела до зниження реальної вартості повернення інвестицій, підвищуючи вартість залучення капіталу та збільшуючи ризики кредитування. У 2023 році інфляція дещо знижується, проте залишається високою, що продовжує створювати несприятливі умови для

банківського інвестиційного середовища.

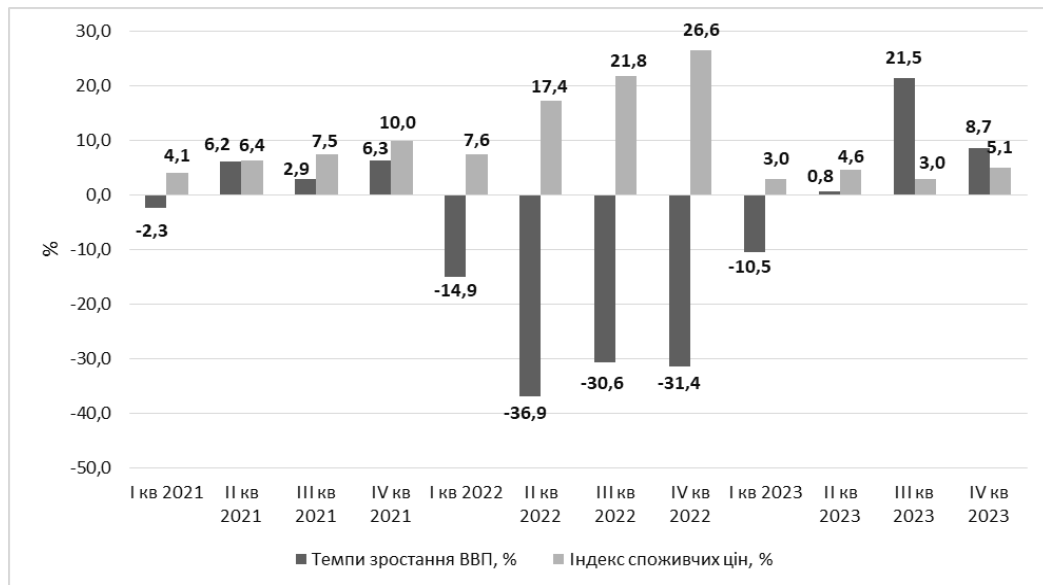

Рис. 1. Динаміка зростання ВВП України та індексу споживчих цін у 2021-2023 роках

**Побудовано автором за даними Державної служби статистики України [8] та Національного банку України [9]*

Окрім цього, воєнні дії та окупація близько 20% території України спричинили значне зменшення кількості діючих підприємств, що посилює ризики для банківського сектору. Одночасно із цим спостерігається стрімке зростання сукупних збитків підприємств, що ще більше погіршує їх фінансове становище. Зниження кількості підприємств і фізичних осіб-підприємців, які можуть отримувати та обслуговувати інвестиційні кредити, призвело до значного погіршення кредитоспроможності бізнесу загалом, посилюючи ризики неповернення кредитних ресурсів.

Так, аналіз фінансових результатів діяльності підприємств за 2018-2023 роки свідчить про вкрай негативну динаміку (рис. 2).

Якщо у 2018 році сукупний фінансовий результат складав 369,2 млрд грн, а в 2019 році він навіть зріс до 613,0 млрд грн, то вже у 2020 році він суттєво знизився до 134,7 млрд грн, що свідчить про початок економічних труднощів, спричинених глобальними і локальними факторами. У 2021 році фінансовий результат підприємств зріс до рекордних 1034,0 млрд грн, що могло б свідчити про стабілізацію ситуації. Проте, 2022 рік ознаменувався різким падінням фінансового результату до -216,6 млрд грн, що вказує на величезні збитки підприємств, обумовлені повномасштабною війною.

Кількість діючих підприємств також зазнала значного скорочення. У 2018 році в Україні діяло 355 956 підприємств, тоді як у 2019 році їх кількість зросла до 380 673. Проте, вже з 2020 року спостерігається поступове зменшення кількості підприємств, яка у 2021 році складала 370 906 одиниць, а у 2022 році різко скоротилася до 261 992 одиниць. Аналогічна тенденція спостерігається серед фізичних осіб-підприємців (ФОП). Кількість ФОП у 2018 році складала 1 483 716, з подальшим зростанням до 1 561 028 у 2019 році та 1 599 755 у 2020 році. Проте у 2021 році кількість ФОП зменшилася до 1 585 414, а у 2022 році – до 1 470 584 одиниць, що вказує на суттєве скорочення підприємницької активності.

Рис. 2. Динаміка кількості підприємств України і їх фінансового результату у 2018-2022 роках
*Побудовано автором на основі даних Державної служби статистики України [10]

Зменшення кількості підприємств та їх прибутковості посилює інвестиційні ризики та вимагає активного використання важелів грошово-кредитної політики з метою стимулювання інвестиційного кредитування підприємств тих галузей економіки, які відіграють важливу роль для підтримки фронту, тобто: підприємств військово-промислового комплексу, машинобудування, енергетики, логістики тощо.

Зменшення кількості підприємств та їх прибутковості посилює інвестиційні ризики та вимагає активного використання важелів грошово-кредитної політики з метою стимулювання інвестиційного кредитування підприємств тих галузей економіки, які відіграють важливу роль для підтримки фронту, тобто: підприємств військово-промислового комплексу, машинобудування, енергетики, логістики тощо. Натомість, Національний банк України реагуючи на зростання інфляції змушений підвищити процентні ставки за кредитами рефінансування та депозитними сертифікатами [3, с. 56], що фактично посилює ефект витіснення приватних інвестицій, створивши умови для розміщення банківських активів на високодохідних депозитних сертифікатах НБУ (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка деяких показників процентної політики Національного банку України та довгострокових банківських кредитів, наданих нефінансовим корпораціям у 2010-2023 роках

Рік	Ставка за кредитами рефінансування НБУ, %	Ставка за депозитними сертифікатами НБУ, %	Середньозважений залишок коштів банків за депозитними сертифікатами, млрд грн	Відношення кредитів наданих нефінансовим корпораціям до ВВП, %	Обсяг кредитів наданих банками нефінансовим корпораціям на строк більше 5 років, млрд. грн
2010	11,6	3,7	1,2	46,3	68,6
2011	12,4	1,6	1,1	43,7	79,8

2012	8,1	5,4	0,2	43	73,7
2013	7,2	2,2	1,1	47,6	85,3
2014	15,6	5,3	6	49,7	105,6
2015	25,2	19,4	11,4	39,8	110
2016	17,4	16,5	11,8	34,5	162,4
2017	15,9	12,2	10,8	27,8	186
2018	19,2	16,1	11,6	24,2	167,9
2019	18,4	16	20,4	18,7	133,9
2020	7,9	6,9	43,2	17,3	118,8
2021	7,7	7	54,6	13,8	94,4
2022	21,1	17,1	203,4	14,5	100,8
2023	25	19,8	328,7	11,1	96,4

**Побудовано автором за даними Національного банку України [13]*

Дані таблиці 1 чітко відображають значне зростання середньоденного залишку коштів банків на депозитних сертифікатах: від 1,2 млрд грн у 2010 році до рекордних 328,7 млрд грн у 2023 році. Таке переміщення ліквідності має суттєві наслідки для реального сектору економіки, адже це означає, що ресурси, які могли б бути використані для кредитування підприємств, фактично заморожуються в безризикових фінансових інструментах НБУ [2, с. 28].

Поряд із цим, зростання процентних ставок призвело до значного зниження частки банківських кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, у відношенні до ВВП. Зокрема, якщо у 2010 році цей показник складав 46,3%, то вже у 2023 році він впав до 11,1%. Це свідчить про те, що банки все менше зацікавлені в інвестуванні в економіку, надаючи перевагу безризиковим інструментам НБУ, що мають високий дохід.

Окрім цього, політика високих процентних ставок центрального банку спричинила тенденцію до зниження обсягів довгострокових інвестиційних кредитів (на строк більше 5 років), які надаються банками. У 2015 році обсяг таких кредитів становив 110 млрд грн, проте вже у 2023 році цей показник знизився до 96,4 млрд грн. Таке зниження свідчить про те, що банки в умовах високих процентних ставок віддають перевагу короткостроковим або менш ризиковим фінансовим операціям, що негативно впливає на розвиток стратегічно важливих галузей економіки, які потребують довгострокових інвестицій.

Таким чином, політика високих процентних ставок, яку проводить Національний банк України, створює умови для витіснення приватних інвестицій та обмежує можливості банків для довгострокового кредитування, що ускладнює відновлення та розвиток економіки в умовах війни.

Посилення ефекту витіснення приватних інвестицій також відбувається на тлі зростання внутрішнього державного боргу, що виникає внаслідок необхідності оперативного фінансування військових витрат. Уряд, зіткнувшись із нагальною потребою у залученні додаткових фінансових ресурсів, змушений підвищувати ставки дохідності за облігаціями внутрішньої державної позики (ОВДП) відповідно до облікової ставки НБУ. Це підвищення робить державні цінні папери привабливішими для банківських установ, які, у свою чергу, починають перерозподіляти свої активи з кредитного ринку на ринок державних цінних паперів (рис. 3).

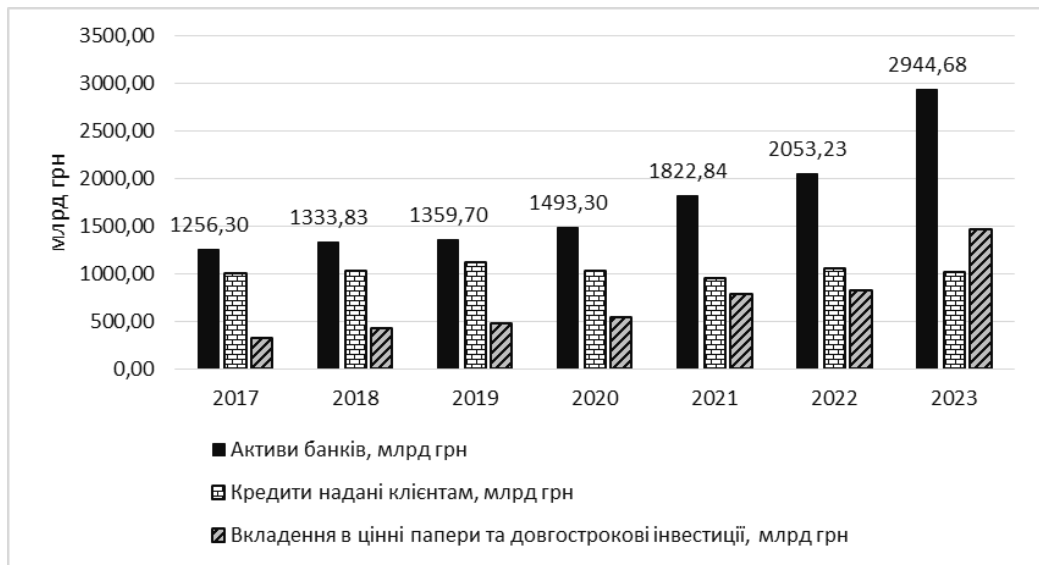

Рис. 3. Динаміка активів та їх структурних елементів банківського сектору України у 2017-2023 роках

**Побудовано за даними Національного банку України [13].*

Аналізуючи представлені дані, можна побачити, що в 2023 році вперше за спостережуваний період обсяг вкладень банків у цінні папери та довгострокові інвестиції (1466,47 млрд грн) перевищив обсяг кредитного портфеля, наданого клієнтам (1024,68 млрд грн). Така зміна в структурі активів банків свідчить про значний зсув у пріоритетах банківського сектору з кредитування реального сектору економіки до інвестування в державні цінні папери.

Це явище можна пояснити кількома основними факторами. По-перше, високі процентні ставки за депозитними сертифікатами НБУ та облігаціями внутрішньої державної позики (ОВДП) створили привабливі умови для банків щодо розміщення своїх активів у безризикових інструментах з високою доходністю. По-друге, в умовах зростання економічної та політичної нестабільності, спричиненої воєнними діями, банки вважають державні цінні папери надійнішою формою інвестування порівняно з кредитуванням підприємств, яке асоціюється з підвищеними ризиками.

Збільшення вкладень у цінні папери на фоні зниження обсягів кредитування клієнтів є явним проявом ефекту витіснення банківських інвестицій з реального сектору економіки. Це означає, що ресурси, які могли б бути спрямовані на підтримку розвитку бізнесу, створення нових робочих місць та стимулювання економічного зростання, використовуються для фінансування державного боргу. В результаті, скорочується обсяг доступного фінансування для приватного сектору, що може призвести до подальшого уповільнення економічного відновлення та зниження інвестиційної активності в ключових галузях економіки.

Таким чином, зміна пріоритетів банківського сектору на користь інвестування в цінні папери, замість кредитування підприємств, несе в собі ризики для довгострокового економічного розвитку країни. Це потребує переосмислення стратегій грошово-кредитної політики та пошуку шляхів стимулювання банків до активнішого кредитування реального сектору економіки, зокрема через зниження процентних ставок та впровадження інших стимулюючих заходів.

Що стосується стратегії грошово-кредитної політики, спрямованої на розвиток банківського інвестиційного кредитування, то вона стикається із суттєвими обмеженнями, пов'язаними з ризиками інфляції та девальвації національної валюти. У цих умовах, пріоритетним завданням

Національного банку України залишається забезпечення цінової та валютної стабільності, оскільки саме ці фактори є ключовими для підтримання макроекономічної рівноваги. Тому процентні ставки, встановлені Національним банком, перш за все, реагуватимуть на динаміку інфляційних процесів та стабільність національної валюти, а вже потім на кредитну активність банків.

Однак, слід зазначити, що в умовах війни саме банківське інвестиційне кредитування може стати важливим інструментом для оперативного розвитку тих галузей економіки, які здійснюють виробництво для задоволення військових потреб. Військові конфлікти висувають нові вимоги до структури економіки, підвищуючи важливість тих секторів, що забезпечують обороноздатність країни та стійкість її економіки. У цьому контексті банки можуть відігравати ключову роль у фінансуванні стратегічно важливих проєктів, спрямованих на посилення військово-промислового комплексу, підтримку енергетичної безпеки, розвитку транспортної логістики та переробної промисловості.

З огляду на це, чи не єдиним ефективним інструментом грошово-кредитної політики Національного банку України в поточних умовах може стати цільове рефінансування банків під конкретні кредитні програми. Таке рефінансування має бути спрямоване на підтримку галузей, що забезпечують виробництво продукції військового призначення, розвиток підприємств паливно-енергетичного комплексу, які є критичними для забезпечення енергетичної незалежності країни, а також підприємств, що здійснюють транспортування, зберігання та переробку аграрної продукції.

Цільове рефінансування може не тільки забезпечити необхідні фінансові ресурси для розвитку цих стратегічних галузей, але й сприяти зниженню ризиків для банків, пов'язаних із довгостроковим кредитуванням у нестабільних економічних умовах. Воно може бути ефективним інструментом підтримки економічної активності та стабільності в умовах, коли звичайні ринкові механізми не здатні забезпечити достатній рівень фінансування. Таким чином, реалізація такої стратегії не лише допоможе зберегти економічну стійкість країни, але й стане важливим кроком у зміцненні її обороноздатності та забезпеченні довгострокового економічного зростання в умовах воєнного стану.

Висновки і перспективи.

Аналіз макроекономічних ризиків, з якими стикається банківський сектор України в умовах воєнного стану, свідчить про значний негативний вплив на інвестиційну діяльність банків, зумовлений глибоким спадом ВВП та стійким зростанням інфляційного тиску. Ці фактори значно погіршують кредитоспроможність позичальників, що, у свою чергу, підвищує ризики неповернення інвестиційних кредитів і знижує загальну фінансову стійкість банківської системи. В умовах військових дій банківський сектор змушений переорієнтовувати свої інвестиційні стратегії, акцентуючи увагу на збереженні ліквідності та мінімізації ризиків, що обмежує можливості для активного кредитування реального сектору економіки. Одним з ключових елементів стратегії грошово-кредитної політики, спрямованої на подолання цих викликів, є цільове рефінансування банків, яке може стати потужним інструментом стимулювання інвестиційного кредитування. Таке рефінансування повинно бути спрямоване на підтримку кредитних програм, що відповідають національним економічним пріоритетам, зокрема розвитку галузей, критично важливих для економічної стійкості та обороноздатності країни.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні та адаптації зарубіжного досвіду цільового рефінансування як інструменту грошово-кредитної політики. Особливо важливо дослідити успішні практики, які використовувалися в країнах, що стикалися з аналогічними економічними викликами, для забезпечення підтримки банківського інвестиційного кредитування в умовах кризи. Це дозволить оцінити ефективність таких заходів у контексті України та розробити рекомендації щодо їхнього впровадження для розвитку критично важливих секторів економіки.

Список використаних джерел

1. Бобровська О. Ю. Формування механізму системного управління процесами інвестування відбудови регіонів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 15. С. 97-103.
2. Дзюблюк О. В., Рудан В. Я. Проблеми банківського кредитування реального сектору в умовах кризових явищ в економіці України. *Банківська справа*. 2018. №3-4. С. 22-48.
3. Забчук Г., Іващук О. Ризики банківської системи України в умовах воєнного стану. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2022. Випуск 1-2. С. 50-61.
4. Іванець І. В., Жолнерчик Г. Ю. Банківське інвестиційне кредитування як ключове джерело фінансування розвитку реального сектору економіки. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Вип. 1. С. 37-44.
5. Мазуркевич Ю. О. Банківська система України в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2023. Вип. 42. С. 3-7.
6. Огородник В. О. Особливості здійснення банківської інвестиційної діяльності в Україні. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 202-205.
7. Стороняська І. З., Бенюк Л. Я. Кредитно-інвестиційні чинники економічного зростання регіонів України в умовах фінансово-економічної турбулентності. *Фінанси України*. 2021. № 8. С. 81-99.
8. Валовий внутрішній продукт у фактичних цінах: Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Індекси споживчих цін. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators>.
10. Діяльність підприємств. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України). Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>.
12. Процентні ставки за активними і пасивними операціями Національного банку. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>.
13. Основні показники діяльності банків України. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.

Статтю отримано: 23.04.2024 / Рецензування 10.06.2024 / Прийнято до друку: 30.06.2024

Mykhaylo Yarish

Ph.D. Student, Department of Financial Technologies and Banking Business
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine
E-mail: mykhaylo.yarish@gmail.com
ORCID: 0009-0006-2474-1876

MACROECONOMIC RISKS OF INVESTMENT ACTIVITIES IN UKRAINE'S BANKING SECTOR UNDER MARTIAL LAW AND THE ANTI-CRISIS STRATEGY OF MONETARY POLICY

Abstract

Introduction. The article analyzes the macroeconomic risks of investment activities in the banking sector of Ukraine under martial law and proposes an anti-crisis monetary policy strategy. The impact of economic instability, inflation growth, and exchange rate volatility on investment decisions of banking institutions is examined. Special attention is given to the role of targeted refinancing as a tool to support lending to strategically important sectors of the economy, such as the military-industrial complex, energy, and logistics.

Methods. The study employs general scientific methods of cognition: analysis and synthesis for the assessment of macroeconomic risks; comparison for the analysis of the effectiveness of various monetary policy instruments; content analysis to evaluate the impact of economic changes on banks' investment activity; generalization to formulate recommendations for anti-crisis measures.

Results. It has been found that inflation growth and GDP instability significantly undermine the creditworthiness of borrowers, increasing the risks of non-repayment of investment loans and reducing the financial stability of banks. The use of

targeted refinancing to support investment lending in sectors critical to Ukraine's economic and defense resilience is proposed, which could become an effective anti-crisis tool.

Discussion. The prospects for further research in this field involve a more detailed analysis of targeted refinancing mechanisms as a monetary policy tool aimed at supporting strategic sectors of the economy. Special attention should be given to studying the experience of countries that have faced similar macroeconomic challenges to adapt their successful practices for Ukraine's banking system during wartime. Moreover, it is essential to examine the impact of economic factors, such as inflation and currency depreciation, on the long-term investment activities of banks, particularly in sectors critical to the post-war economic recovery. This will help develop recommendations for optimizing monetary policy to stabilize the banking sector and stimulate its investment activity in the post-crisis period.

Keywords: banking sector, martial law, investment lending, monetary policy, macroeconomic risks, targeted refinancing, economic resilience.

References

1. Bobrovska, O. Yu. (2023). Formuvannya mekhanizmu systemnoho upravlinnia protsesamy investuvannya vidbudovy rehioniv [Formation of a Mechanism for Systemic Management of Investment Processes in the Reconstruction of Regions]. *Investytsii: Praktyka ta Dosvid*, 15, 97-103.
2. Dziubliuk, O. V., & Rudan, V. Ya. (2018). Problemy bankivskoho kredytuvannya realnoho sektoru v umovakh kryzovykh yavyskh v ekonomitsi Ukrainy [Problems of Bank Lending to the Real Sector in the Context of Crisis Phenomena in Ukraine's Economy]. *Bankivska Sprava*, 3-4, 22-48.
3. Zabchuk, H., & Ivashchuk, O. (2022). Ryzyky bankivskoi systemy Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Risks of the Banking System of Ukraine Under Martial Law]. *Instytut Bukhhalterskoho Obliku, Kontroliu ta Analizu v Umovakh Hlobalizatsii*, 1-2, 50-61.
4. Ivanets, I. V., & Zholnerchuk, H. Yu. (2018). Bankivske investytsiine kredytuvannya yak kliuchove dzherelo finansuvannya rozvytku realnoho sektoru ekonomiky [Bank Investment Lending as a Key Source of Financing the Development of the Real Sector of the Economy]. *Finansovo-Kredytna Diialnist: Problemy Teorii ta Praktyky*, 1, 37-44.
5. Mazurkevych, Yu. O. (2023). Bankivska systema Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: vyklyky ta perspektyvy [The Banking System of Ukraine Under Martial Law: Challenges and Prospects]. *Sotsialno-Humanitarny Visnyk*, 42, 3-7.
6. Ohorodnyk, V. O. (2020). Osoblyvosti zdiisnennia bankivskoi investytsiinoi diialnosti v Ukraini [Peculiarities of Banking Investment Activity in Ukraine]. *Ekonomichniy Prostir*, 156, 202-205.
7. Storonianska, I. Z., & Benovska, L. Ya. (2021). Kredytно-investytsiini chynnyky ekonomichnoho zrostannia rehioniv Ukrainy v umovakh finansovo-ekonomichnoi turbulentnosti [Credit-Investment Factors of Economic Growth of Ukraine's Regions Under Financial and Economic Turbulence]. *Finansy Ukrainy*, 8, 81-99.
8. Valovyi vnutrishnii produkt u faktuchnykh tsinakh: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Gross Domestic Product in Actual Prices: State Statistics Service of Ukraine]. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Indeksy spozhyvchykh tsin [Consumer Price Indices]. National Bank of Ukraine. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators>.
10. Diialnist pidpriemstv [Enterprise Activities]. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Kredyty, nadani depozytnymy korporatsiiamy (krim Natsionalnoho banku Ukrainy) [Loans Issued by Deposit Corporations (Excluding the National Bank of Ukraine)]. National Bank of Ukraine. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>.
12. Protsentni stavky za aktyvnymy i pasyvnymy operatsiiamy Natsionalnoho banku [Interest Rates on Active and Passive Operations of the National Bank]. National Bank of Ukraine. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>.
13. Osnovni pokaznyky diialnosti bankiv Ukrainy [Key Indicators of Ukrainian Banks' Activities]. National Bank of Ukraine. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.

Received: 04.23.2024 / Review 06.10.2024 / Accepted 06.30.2024

